

~ A SORS KEZÉBEN ~

Sissi^{3.}

fine selection

G A B Y S C H U S T E R

G A B Y S C H U S T E R

*Sissi*_{3.}

☞ A SORS KEZÉBEN ☞

Első kiadás

Könyvmolyképző Kiadó, Szeged, 2022

A búcsú

– *A* TRÓNÖRÖKÖS SÍR!
A divatos főkötőt viselő fiatal lány meglepetten lábujj-hegyre állt. Kalapján az ibolyák már kókadoztak, de ezen senki nem csodálkozott a nagy forgatagban. Fél Bécs ott tolongott és lökdösődött a pályaudvar környékén, mindenki azt remélte, hogy legalább egy futó pillantást vethet az éppen búcsúzkodó magas rangú urakra, hölgyekre.

A császárváros felett gyülekező esőfelhőkkel mit sem törődtek az emberek. 1873 áprilisa volt. Az orkánszerű szél belekapott a hölgyek kalaptollába és a férfiak bajuszába.

– Mit beszélsz itt összevissza? – háborgott a mellette álló természetes asszonyosság, és oldalba bökte a lányt. – A mi trónörökösünk nem sír!

– A lánynak igaza van – szólt közbe egy ismeretlen, fekete frakkos férfi, az előző megjegyzést hallván. – Mindannyian sírnak! Még a császárnak is könnyes a szeme!

– Nem is csoda – bólított a lány édesanyja megadóan. – Azt mondják, a császár nagyon szereti idősebbik lányát! És Rudolf... Nagyon fájhat neki, hogy meg kell válnia a nővérétől. Arra pedig gondolni sem merek, mi játszódhat le a hercegnő lelkében! Alig tizenhat évesen férjhez adják, és messze kerül a családjától!

– Ha az anyjára ütött, nem fogja megrendíteni, hogy elszakad Bécstől – szolt közbe másodszor is a férfi, és megjegyzésével általános egyetértést váltott ki. – Már az is kész csoda, hogy a császárné részt vett a saját lánya esküvőjén.

A rosszindulatú pusmogás hullámokat borzolt, mint a vízbe dobott kő. Az a néhány éljenkiáltás, mellyel a császári családot illeték, már rég lecsengett. Együttérés legfeljebb a tizenhat éves, sápadt menyasszony iránt nyilvánult meg, aki éppen nála két évvel fiatalabb öccsét ölelte át. A trónörökös görcsösen kapaszkodott nővérebe, és könnyeivel áztatta Gizella úti kosztümjét.

– Jóképű – suttozta az ibolyás lány merengve, és le nem vette szemét Rudolfról. – Igazi fess fiú!

A szomorú, idestova tizenöt éves herceg koránál idősebbnek és ertettebbnek látszott. A vékony testalkatú, törekeny, álmodozó barna szemű fiú őszinte fájdalomával megrendítette a bécsiek szívét. Az emberek kedvelték Rudolfot – sokkal inkább, mint karcsú, méltóságteljes megjelenésű édesanyját, aki éppen egy csipkeszegélyes zsebkenődőt emelt a szeméhez.

– Fogadni mernék, hogy csak mímeli a sírást – jelentette ki a kislány anyja gyűlölettel hangjában, majd szipogott egyet. – Hiszen az ő kívánságára megy hozzá Gizella ahhoz a bajorhoz! Minden bizonynyal azért, mert pusztá hiúságból nem hajlandó beismerni, hogy már felnőtt lánya van! Meg akart szabadulni a gyermektől, hogy ne számolgassák az emberek, hány éves is valójában...

– Harmincöt! – kiáltott fel a lánya. – Nem is hinné az ember. Látod, micsoda dereka van? Vajon használ fűzőt?

– Azt lefogadnám! Azt beszélik, hogy komornák és szobalányok valóságos hadát tartja csak azért, hogy a szépségéről gondoskodjanak. Persze csakis olyanokat, akik megfelelnek az ízlésének!

Lehetőleg magyarokat, akikkel úgy beszélhet, hogy azt értelmes keresztény ember meg se értse. Hát nem szégyen, hogy a császárnénk ezekkel a cigányokkal kivételez?!

A két nőt körülállók egyetértő bólogatása bizonyította, hogy senki nem vonja kétségbe a rosszindulatú megjegyzéseket, melyek e tisztes bécsi háziasszony szájából hangzottak el. Erzsébet, Ausztria császárnéja – akit az egész világ csak Sissinek nevezett, és Európa legszebb uralkodónéja volt – alattvalóinak szimpátiájára ekkor már rég nem számíthatott.

Sissi tudta és érzékelte ezt. A rosszálló pillantások apró tűszúrásként hatoltak át elegáns, sötétkék szövetruháján, mely előnyösen hangsúlyozta elképesztően karcsú derekát. A legszívesebben arca elé húzta volna tollas kalapjának fátylát, és elrejtőzött volna mögötte. Ez per sze szóba sem jöhetett. Egy ilyen hivatalos alkalomkor a császárnének meg kellett mutatnia magát. Ilyenkor a bécsiek a törekeny, kifejező arc legapróbb rezdülését, a hatalmas szem minden pislantását lesték.

Miközben a parányi zsebkendőt kisírt szeméhez emelte, hogy felitassa könnyeit, melyek valódiságában szinte mindenki kételkedett, Sissi úgy érezte, mintha marionettbábu lenne. Vajon mennyi könnycseppet ír elő az udvari szertartásrend egy lány búcsúztatásának esetén? Szórványos, nőies könnyezést? Kétségbeesett zuhatagot? Vagy netalántán hűvös, márványszoborszerű szenvtelenséget? Milyen szavakat, mely anyai gesztusokat? Minden bizonnyal fellelhető a Hofburgban valahol egy idevágó passzus, amelyben minden aprólékosan le van írva.

Zsófia néni valószínűleg pontosan el tudta volna mondani mind ezt. A császár édesanyja azonban már nem érthette meg legidősebb unokája esküvőjének napját. Egy évvel ezelőtt, tavasszal, 1872. május 27-én, életének 67. évében elhunyt. Nem jutott neki könnyű

halál. Sissi jól tudta ezt, hiszen a beteg főhercegné udvartartásába tartozó álszent hölgyekkel ellentétben ő anyósa utolsó leheletéig mellette maradt. Tíz hosszú, borzalmas napig küzdött Habsburg Zsófia erős szervezete a tüdőgyulladás és láz szövődményei ellen, míg végül a magas rangú hölgy ezt az utolsó ütközetet is elveszítette.

Milyen különös, hogy éppen most jut eszébe anyósa! Talán mert ő is az lett? Sissi tekintete a bajor Lipót herceget, tizenhat éves lánya hitvesét pásztázta. Erőteljes alsó ajkával azt a benyomást keltette, mintha mindig somolyogna. Hogy Gizella miért éppen ezt a másodszülött bajor herceget szemelte ki, nem nagyon fért a fejébe. Ha rajta, Sissin múltott volna, akkor Gizella sem ehhez a férfihoz, sem pedig máshoz nem megy férjhez. Még szerelemből sem szabad egy nőnek feladnia személyes szabadságát.

Ám Gizella hallani sem akart ilyen eretnek gondolatokról. Szerelmes volt, és amilyen hamar csak lehetett, szeretett volna egybekelni Lipóttal. Sissi kénytelen volt latba vetni tekintélyét, hogy elérje: legalább egy évig jegyben járjanak. Az a tizenkét hónap gondolkodási idő azonban mit sem használt a makacs Gizellának. Hozzá akart menni a fiatalemberhez, édesanyja intő szavait meg sem hallotta. Az a tény, hogy ezzel Lipót kizárólagos hatalmat gyakorolhat személye felett, hogy ezentúl engedelmességgel tartozik majd neki, teljesen mellékesnek tűnt számára.

– Ez így szokás, mama! – ellenkezett dacosan édesanyjával.

Sissi nagyon jól értette, mit akart mondani ezzel Gizella. „Ez így szokás, és jobban tennéd, ha ezt végre magad is tudomásul vennéd!”

Istenem, mit érthet ez a gyermek abból a házasságból, ami őt Ferenc Józseffel összeköti? Sissi könnyei titokban annak a tizenhat éves bajor hercegnőnek is szóltak, aki idestova húsz évvel ezelőtt az Ágoston-rendiek templomában hozzáment egy ifjú, jóvágású császárhoz.

Akkor még sziklaszilárdan hitt benne, hogy kölcsönös szerelmük minden akadályt legyőz majd! Végzetes tévedés volt.

A hercegnők érzelmei soha nem számítottak. A hercegnők nem többek a tenyészkanccák és a kirakati bábuk valamely sajátos vegyülékénél. Tenniük kell a kötelességüket. Soha nem szabad panaszkodniuk, mindig mosolyogniuk kell, és lehetőleg évente hozzanak világra egy gyermeket. Jutalmul ékszerekkel aggatják tele őket, és bálók, fogadások, állami látogatások alkalmával közszemlére téve mindenki kedve szerint legeltetheti rajtuk a szemét.

Édesanyjával ellentétben azonban Gizellát éppen erre a szerepre nevelték. Nagyanyja parancsnoksága alatt a kislány megtanulta, hogy minden helyzetben helyesen cselekedjen. Legalábbis az etikett előírásai értelmében, egészítette ki Sissi titokban, egy kissé rosszindulatúan. Elég, ha megnézzük, hogyan szabadítja ki magát Rudolf öleléséből. Óvatosan, de határozottan. Ezután megragadja vőlegénye karját, és a császári különvonathoz sietnek. Habozás, visszapillantás nélkül szállnak be. Még szegény Rudolfra sem néz vissza, aki pedig szívszaggatóan zokog.

Sissi visszafojtott egy sóhajt. Egy dologban igazuk volt a fecsegőknek. Irigyelte leányát. Nem fiatalságáért, nem férjéért, és még véletlenül sem azért a felhajtásért, amit az esküvője körül csaptak. Nem, azért irigyelte Gizellát, mert házasságának kellemetlenségeit legalább nem Bécsben kénytelen elszenvedni.

Leánya Münchenben fog élni, Bajorországban, odahaza! Milyen szívesen cserélne vele! Felülne erre a vonatra, és egyszerűen elmene-külne a kárörvendő pillantások, a pletykák, az ostoba megjegyzések és célozgatások elől... milyen csodás is volna!

Sissi arcán olyan őszinte fájdalom tükröződött, hogy a nézőközönség egy pillanatig még együtt is érzett a szép császárnéval. A bánat

és a keserűség, amely szinte falat vont köré, megálljt parancsolt minden csipkelődő megjegyzésnek. Az a kedves mozdulat pedig, melyel vigasztalón megérintette a trónörökös vállát, nagy nyilvánosság előtt ritkán látható anyai gesztus volt. Talán igazságtalan a róla terjesztett pletyka?

Rudolf anyjára emelte kisírt szemét, és igyekezett összeszedni magát. Végtére is bármit megtenne, csak hogy szeretett édesanyja kedvében járjon. Magára erőltetett egy szomorkás, fáradt mosolyt, amelyet Sissi már nem is látott. Eddigre már fiának hátat fordítva, a császár oldalán a kijárat felé lépkedett.

– Nagyon remélem, hogy boldog lesz a gyermek – sóhajtott Ferenc József, peckesen ülve a császári cséza párnázott ülésén.

Sissi annyira hátrahúzódott az ülésen, hogy a közönség, mely mellett elhaladtak, csak lengedező kalaptollait láthatta. Furcsa pillantást vetett férjére.

– Ugyan már, mi az a boldogság? – mormogta alig hallhatóan. – Úgy vélem, Gizella engedelmeskedni fog. Ezt biztosan megtanulta édesanyádtól. Bárcsak én is felszállhatnék a következő vonatra...

– Kérlek! – csattant fel a császár riadtan. – Csak nem akarsz megint elutazni, amikor nyakunkon a világkiállítás?

– Nem, dehogy! – nyugtatta meg Sissi. – Hiszen megígértem.

A császárné tudta, milyen fontos férjének, hogy a május 1-jén kezdődő eseményen egy ragyogó, sikeres és biztos lábakon álló dunai monarchia képét tárhassa a világ elé. Olyan monarchiáét, mely Európa legszebb császárnéját mondhatja magáénak!

– Mit csinálnál akkor, ha csúnya lennék? – kérdezte Sissi abban a lágy és kedves bécsi dialektusban, melyet Ferenc József maga is beszélt.

– Akkor is szeretnék! – vágta rá a császár gondolkodás nélkül.

Sissi egy kicsit szomorúan mosolygott és hallgatott. Ferenc József őszintén így gondolta, de felesége tudta, csak azért mondja ezt, mert nincs elég fantáziája ahhoz, hogy egy ilyesfajta eshetőséget egyáltalán elképzeljen. Amit nem tettek íróasztalára feketén-fehéren egy map-pában, azt nem tudta elképzelni.

Ennek ellenére Sissi még mindig kedvelte őt. Ferenc Józseffel sem érdeklődési körük, sem ízlésük nem egyezett. Férje nem értette, amit gondolt, amiről álmódott, de feltétel nélkül szerette őt. E határtalan ragaszkodás pedig olyan lefegyverző hatással volt Sissire, hogy egyszerűen képtelen lett volna megbántani férjét.

– Tudom... – mondta ezért, egy alig hallható sóhaj kíséretében.

– Ó, már otthon is vagyunk! – Ferenc József még utoljára a bá-méskodókra mosolygott, és kegyesen búcsút intett nekik.

A cséza elérte a Mihály teret, és áthaladt a Hofburg első kapuíve alatt. Otthon? Nem, Sissi soha nem tudta otthonának érezni ezt a hatalmas kastélymonstrumot, a huzatos folyosókat, a végtelen lépcsősorokat, a visszhangzó termeket. Börtönének inkább. Csapdának, mely becsapódott mögötte. Kalitkának, melyben a bécsiek egy császári családot tartanak bezárva, akárcsak mások tarka madarakat.

– Megbocsátasz, Sissi? – Ferenc József kezét csókolt feleségének. – Még dolgom van...

Sissi természetesen megbocsátott. Ferenc Józsefnek mindig dolga volt. Hajnali öttől késő éjszakáig az íróasztalánál ült, hogy átrághassa magát az akták, levelek, katonai iratok, sürgönyök, feliratok és jegyzetek fogyni nem akaró kötegein. A császári birodalom papírra vetett kiadásain. Talán ezzel magyarázható az a távolságtartás, mellyel számos népe felett uralkodott.

A császárné elhúzta szép száját, és felkapta sötétkék szoknyá-it. Szeme sarkából látta, hogy a többi hintó is befutott, azzal az

embersereggel, mely állandóan körülvette, s mely gyermekeit is elnyelte. Az ott vajon Rudolf vörösésbarna kobakja, mely épp most tűnt el a sarkon?

A trónörökösnek megvolt a maga külön udvartartása, melyet nevelője, Joseph Latour von Thurmburg vezetett és parancsnokolt. Sissi annak idején még teljhatalmú anyósa akarata ellenére erőszakolta ki Latour kinevezését, és nála a legjobb kezekben tudhatta Rudolfot.

Egy furcsa nesz, félig torokköszörülés, félig köhögés és egy halk sóhaj arra figyelmeztette Sissit, hogy udvarhölgyei készségesen várják utasításait, de egy lépést sem mernek tenni, amíg a császárné maga nem kezdeményez.

Csak az ő kis Idája vette a bátorságot, hogy eltekintsen a szertartásrendtől, és felhívja úrnője figyelmét arra, hogy mindenki órá vár. Egyedül ő volt képes kiadni magából azt a sajátos hangot, mely még nem jelentette az etikett határozott megsértését, de céljának tökéletesen megfelelt. Ez a kis zaj általában azonnal visszarántotta Sissit ábrándjaiból.

Hálásan rámosolygott a fiatal magyar hölgyre, aki hosszú évek óta nemcsak felolvasónője, hanem kedvenc udvarhölgye és barátnője is volt. Kevés olyan embert ismert, akiben feltétel nélkül megbízott, de Ferenczy Ida közéjük tartozott.

A császárné még egy mély lélegzetet vett, majd nekivágott a bejáráshoz vezető nyitott lépcsőnek, és belépett a kastélyba, melyet még egy évvel a főhercegné halála után is az ő szellemében irányítottak. Sissi nem kísérelte meg átvenni a szerepét, sőt, szokásos reprezentációs feladatait is minimumra csökkentette.

Egyszerűen elege volt ezekből a végtelenbe nyúló, értelmetlenül merev szertartásokból! Ebből az úrnapi körmenetből, melyen ékszerreit csillogtatva, cirkuszi lóként felszerszámozva, baldachin mögött

lépkedhetett. Ebből a kínos nagyheti lábmosásból, ahol, akár egy szolgálólány, huszonnégy, gondosan kiválasztott, idős bécsi polgár előtt térdelt, hogy úgy tegyen, mintha megmosná a lábukat, amelyre egy pap némi vizet locsolt.

Sissi gyűlölte a megalázkodás ezen álszent színjátékát, talán még az ostoba májusi korzózást is jobban szerette, melyet Ferenc József olyan fontosnak tartott. A császárné tudta, hogy férje ezzel a pompával csak saját hatalmát akarja megmutatni, de független szelleme nem értette, miért lesz attól valakinek nagyobb hatalma, ha közszemlére teszi magát! És itt vannak még az udvari bálok is, melyek valójában csak arra jók, hogy a főnemesség saját, vélt jelentőségében sütkérezzen.

– Rosszkedve van! – pusmogta a császárné mögött lélegzet-visszafojtva lépdelő udvarhölgyek egyike.

– Azért nincs jókedve, mert Bécsben van – válaszolta rá egy másik halkan.

Ferenczy Ida mindezt hallotta, és szokás szerint szó nélkül hagyta. Azzal vívta ki a császárné bizalmát, hogy nem vett részt az általános pletykázkodásban.

Egyébként csak helyeselni tudta volna az elhangzottakat.

Sissi kedvéről sok mindent el lehetett volna mondani az utóbbi néhány napban, csak azt nem, hogy jó lett volna. A világhiállítás miatt kénytelen volt személyes kívánsága ellenére tovább Bécsben tartózkodni, mint korábban tervezte. Vajon kibírja-e?

A legszebb császárné

SISSI, KEZÉVEL ELTAKARVA SZÁJÁT, ásított, amikor a szobalány belépett hálósobájába. A császárné rosszul aludt, és úgy érezte, mintha halántékát a broncs szorítaná. Jól ismerte ezt a fájdalmat. A Hofburgban többnyire fejfájás kínozza.

– A fürdő elkészült, császári fenség – jelentette a szolgáló, és Sissi habozás nélkül félrelökte a selyemtakarókat.

A könnyű, finoman hímzett hálóing meglibbent a huzatban. A császárné ragaszkodott hozzá, hogy nyitott ablaknál aludjon. Egyébként pedig e kastély ajtajai, bár arannyal díszítettek és gazdagon faragottak voltak, jól nem záródtak. Ám igazából csak akkor kezdett vacogni, amikor vállig belemerült reggeli fürdőjének jéghideg vizébe.

Sissi hitt a hideg víz erejében. Szépsége megőrzése érdekében habozás nélkül vállalta ezt a reggeli megpróbáltatást. Miután megtörlőközött, lefeküdt egy heverőre, és egy másik szobalány értő kezére bízta magát. Ez a szolgáló egy kifejezetten a császárné számára készített olajokból és zsírokból kevert esszenciát dörzsölt Sissi bőrébe. A masszázs kiűzte a hideget tagjaiból, és a finom levendulaillat enyhítette a gyötrő fejfájást.

A császárné végezetül belebújt szorosan testéhez simuló, hímzett selyemingecskéjébe, majd előkelő kötött selyem-„nadrágjába”. Télien leheletvékony bőrből készült alsóneműt hordott, mert az jobban tartotta a meleget. Most, áprilisban elegendőnek találta a könnyebb selyemanyagot. Nem viselt azonban harisnyát és puccos neglizsét, amelyet az előkelő bécsi úrihölgyek e korai napszakban viselni szoktak. Reggeli tornájához megfelelt egy puha, fekete selyemruha is.

Tornaszobájában a gyűrű- és kötélgyakorlatokkal kezdte, majd a bordásfal következett. Ferenc József természetesen a fejét ingatta, amikor tudomást szerzett erről a rendszeres testedzési programról, de Sissi tántoríthatatlan volt. Azzal sem törődött, hogy bolondnak nézik. Tornagyakorlatai nélkül nem tudta volna elképzelni életét. Csak elegendő mozgás után érezte jól magát.

A császár csodálta hitvese tökéletes szépségét, de mindazt, amit Sissi ennek érdekében tett, meglehetősen furcsállotta. Az a tény, hogy az ő kis felesége szétnyomott eperrel keni be makulátlan bőrét, meleg olívaolajban fürdik, és nyers borjúhússzeletekkel fedi be arcát, meghökkentette, és aggodalommal töltötte el.

Mire jók ezek a nedves pakolások és masszázsok? Ezek a tornagyakorlatok, a tojássárgájával, glicerinnel és gyógynövénykivonatokkal való kísérletezések? Miért méreتي meg naponta kétszer a lábszárát, csípőjét és derekát? Mi olyan fontos ezekben a méreteken, hogy titokban még könyvet is kelljen vezetni róluk?

– Ehhez te nem értesz, Franci! – felelte Sissi az ilyen kérdésekre, kissé elmosolyodva.

Egyéb feladatok hiányában jelenlegi életének legfőbb céljául szépsége megőrzését tűzte ki. Mindenesetre ebben a törekvésében sem a

császárral, sem annak tanácsadóival nem került összetűzésbe. Az urak nem nézték jó szemmel, amikor a napi politikába kívánt beleszólni.

Amióta Sissi oly eredményesen harcolt a magyar ügyért, a császárt körülvevő férfiak tartottak befolyásától. Egy ügyesen kiesztelt kampánnyal, vagyis híresztelések, hazugságok, alaptalan újságcikkek és hamis állítások sorozatával sikerült olyannyira megbántaniuk az érzékeny császárnét, hogy sértetten visszavonult magánéletébe. Sissi szemében a politika piszkos üzemek színterévé vált, és eleve bukásra ítélt próbálkozás lett volna, főleg akkor, ha még Ferenc József sem támogatja. Márpedig erre nem számíthatott a császárné, mert tanácsadóinak sikerült olyannyira befolyásolniuk Ferenc Józsefet, hogy az hitvese dús hajkoronája alatt már rég nem sejtett okos koponyát.

Sissi tehát, nehogy megölje az elviselhetetlen unalom, minden energiáját annak elérésére fordította, hogy Európa legszebb császárnéja legyen. Olyan császárné, akiről még a nagyképű főherceg és főnemes urak sem tudtak tudomást nem venni, hisz Sissi a Habsburg-ház ragyogó csillaga lett. Akár akarták, akár nem, nekik is hízelgett, hogy Sissi viseli a koronát. Hogy az európai fővárosok kirakataiban a róla készült festmények, fotográfiák és rézkarcok láthatók.

– Mama! Itt a reggeli!

Egy vidám hangocska szakította ki Sissit gondolataiból. Valéria főhercegnő bájos, kék szemű és fénylő barna hajú, öt éves kislány volt. A sárga selyemmasni bólogatott élénk fejecskéjén, és Sissi sugárzóan rámosolygott kislányára. Valériának jutott mindaz a szeretet, amire mások nem tartottak igényt.

– Jó reggelt, egyetlenem! – mondta szelíd megrovással hangjában, hisz az udvarias reggeli köszöntés elmaradt.

Valéria csak nevetett, és meg sem hallotta a figyelmeztetést. Sissi néha úgy érezte, mintha soha a világra nem hozott volna más

gyermeket rajta kívül. A többieket elvette tőle a császár édesanyja, mielőtt még észrevették volna, hogy anyjuk is van. A kicsiny, oly tragikusan elhunyt Zsófia arcát már csak azokon a hivatalos képeken látta, amelyeket akkoriban készítettek róla. Gizella immáron Lipóté volt. Maradt Rudolf, a várva várt, kincset érő trónörökös. Az Osztrák–Magyar Monarchia leendő császára.

Rudolf. Sissi mindig valami furcsa nyugtalanságot érzett, amikor eszébe jutott. Ha őszintén belegondolt, tudta, hogy a fiú nem felel meg annak az eszményképnek, melyet Ferenc József a császári birodalom örököséről dédelgetett magában. A törekeny, érzékeny és szeretetre méltó ifjú, bár sokrétű tehetséggel áldotta meg a sors, sajnálatos módon éppen azoknak a képességeknek volt híján, melyeket apja keresett benne.

A hercegnek egyáltalán nem szerzett örömet, ha császári vadászatokon állatokat ölt, és a nyeregben sem ült olyan peckesen, mint apja. Gyűlölte a lövés dörrenő hangját, és szívesebben gyönyörködött az állatokban, mintsem hogy megölje őket. Sissinek megfájdult a gyomra, ha arra gondolt, hogy Rudolf még kilencéves sem volt, amikor meg kellett ölnie első szarvasát. Hogyan várhat el egy apa ilyen kegyetlenséget a fiától?

Ferenc József büszkén adta hírül a hőstettet. Amikor Sissi vizsgálta erre az eseményre, csak fia falfehér arcát látta maga előtt. Rudolf ekkor is csak túlságosan szigorú apja dicséretét akarta elnyerni. A császárt magát anyja nevelte vasszigorral. Az anyacsászárnét még ellenségei is a Habsburg-ház egyetlen „férfi” tagjaként emlegették. Ferenc József szemében ezért volt a keménység és szigor az egyedül szóba jöhető nevelési eszköz.

Azok a puskák, számszeríjak és egyéb fegyverek, melyeket Rudolf ünnepek alkalmából, diplomatáktól és Ferenc Józseftől úti

emlékként kapott, Európa legjobb puskaműveseinek műhelyeiből kerültek ki. Sissi azonban jobban örült annak, amikor fia természetrajzi gyűjteményét gyarapította az ajándékba kapott kitömött madarakkal vagy különleges kagylókkal. Ő maga olyan könyveket ajándékozott neki, melyek a költészet és a szépség iránti érzékét voltak hivatva fejleszteni.

A trónörökös szinte kizárólag egyenruhát viselt, mert Ferenc József így kívánta. Egész megjelenéséből hiányzott azonban a kőkevény fegyelmezettség, mely ehhez az öltözethez illett volna. Pedig erősen igyekezett megfelelni minden követelménynek. Sissi ezt olvasta azokban a jelentésekben, melyeket fia nevelője szabályos időközönként a szülőknek átadott. Most is beleborzongott, ha Rudolf pedánsan beosztott napirendjére gondolt.

Az öt idegen nyelven kívül – magyar, cseh, lengyel, francia és latin –, melyeket el kellett sajátítania, természetesen történelem-, matematika- és természettudományos oktatásban is részesült. Szigorúan szabályozott katonai gyakorlatokon vett részt, melyek elsősorban a lövészetre koncentrálnak fejlesztették képességeit. Ezenkívül jó ideje reprezentációs feladatokat is osztottak rá.

Nem csoda tehát, hogy édesanyja tegnap sápadtnak és kimerültnek látta. Sissi kételkedett benne, hogy csak a Gizellától való elválás viselte meg ennyire Rudolfot.

Szegény fiú, gondolta a császárné, miközben Valéria haját gyengéden simogatva belépett a reggelizőszobába.

Sissi együttértett fiával, hiszen ösztönei megsúgták, hogy szoros fűzőként szoríthatja őt ez a kötelesség-halmaz. Ugyanakkor nem mert ellenkezni, hiszen Ferenc József soha nem értette volna meg érveit. Rudolfból tökéletes utódot akart faragni. Esményi császárt, melynél jobbat még Ferenc József édesanyja sem lett volna képes

kinevelni. Sissi pedig kénytelen volt magában tartani arra vonatkozó kétélyeit, hogy egyáltalán alkalmas-e Rudolf erre a feladatra. Anál is inkább, mert fiában több, az övéhez hasonló tulajdonságot vélt felfedezni.

Már megboldogult nagyanyja is az anyai örökség rovására írta Rudolf álmodozásra való hajlamát, valamint arra irányuló kísérleteit, hogy némi csalás révén szabaduljon ki a szorongató helyzetekből. A főhercegné elejétől fogva igyekezett a szabadságkedvelő, kalandvágyó és fegyelmet nem ismerő bajor herceg unokájának fejéből kiűzni ezeket a „hóbortokat”. Nem nézte jó szemmel azt sem, hogy Rudolf hangulata egyik pillanatról a másikra az ellenkezőjébe csap át, és mint önfejű, önérzetes bajor nagyapja, mindenfajta vak engedelmeség ellen lázad, ezért könnyekben tör ki a legapróbb dolgok miatt.

– Mire gondolsz, mama?

Valéria kezdett unatkozni hallgatag édesanyja mellett. Az asztal körül szaladgált, és Sissi visszatért a valóságba. A reggeli. Megigazította egy elszabadult hajtincset, és a nagy pohár tejért nyúlt, mely első étkezésének elmaradhatatlan részét képezte. Szívesebben ivott, mint evett.

– Talán azokra a kislányokra, akik nem tudnak rendesen ülni az asztalnál.

Valéria ezt a figyelmeztetést is elengedte a füle mellett, és azzal az újdonsággal rukkolt ki, melyet tegnap az esküvői forgatagban hallott meg véletlenül.

– Mama! Hallottad már? A perzsa sah is eljön a világkiállításra!

– Valóban? – kérdezett vissza Sissi kissé közömbösen, és nézte a kicsit, ahogy az illatozó péksüteményekkel teli kosárban kotorászik.

– A papa mondta – bólíntott Valéria, és egy vaníliás kifli mellett döntött.

– Akkor biztosan igaz – bólintott Sissi, de gondolatban újfent valahol egészen máshol járt.

Úgy látszik, mindegyik gyereke kedveli ezeket az édes kifliket. Figyelni kell, hogy Valéria ne legyen olyan gömbölyded és nagydarab, mint Gizella. Furcsa, hogy a lányok mind a Habsburg-ágot követték, mely csupa erős, terebélyes nőt adott a világnak. Valéria is jobban hasonlít Ferenc Józsefre, mint őrá.

Igaz, többnyire egészen más arcot látott maga előtt, amikor karjába zárta a kicsit. Tudott a pletykáról, mely a legifjabb főhercegnő fogantatásáért a császár jelenlegi külügyminiszterét tette felelőssé. Már nem gyötrődött emiatt. Amit Andrássy Gyula iránt érez, az egyedül az ő titka marad. Nem tőle, hanem érte fogant ez a gyermek. Érte és Magyarországért.

– Igaz, hogy a sah egy hatalmas briliánst hord a turbánján? – kérdezte Valéria. – Igaz, hogy annyi felesége lehet, amennyit csak akar?

– Te jó ég, ki tömte tele a fejed ezekkel a badarságokkal? – kérdezte Sissi, és az illatozó gyógyteával teli, leheletfinom porceláncsészéért nyúlt.

Nem szerette reggelire a kávé vagy fekete teát, Ferenc József tejeskávéjára pedig rá sem bírt nézni. Reggelizőasztalán a gyümölcsön és teán kívül csak gondosan megválogatott péksüteményeknek és néha egy-egy lágytojásnak volt helye.

– Gizella mondta, mielőtt elment – közölte a kislány, és ismét egy illatos kifliért nyúlt. – Úgy vélte, nem lesz időm szomorkodni, annyi fontos dolog történik mostanában Bécsben. Még a perzsa császár is eljön hozzánk...

– Ja, ha Gizella mondja – dünnyögte Sissi, és letette a csészéjét.

Egy almaszeletet rágcsált, és Valéria reggeli csacsogását hallgatta. Ő még a babák, kivágófigurák és pónilovak világában élt. Sissi nem

engedte, hogy vég nélküli hímvő- és etikettórákat erőltessenek rá, mint ahogyan Gizellával ekkorra már rég tették. Azt akarta, hogy Valéria később szívesen emlékezzen vissza gondtalan gyermekkorára. Hogy olyan idillben éljen, ahová később, gondolatban, akárcsak édesanyja, mindig visszamenekülhet, ha asszonyéletében nehézségei támadnának.

Ma azonban a szokásosnál korábban intett a várakozó dadának, hogy vonuljon vissza Valériával. Az a nyugtalanság, amely már aludni sem hagyta, még most is gyötörte. Talán megnyugszanak az idegei, ha Fanny kezére bízva magát, és megadóan tűri az éppoly unalmas, mint amilyen megnyugtató napi fodrászati hadműveletet.

Fanny Angerer, aki időközben férjhez ment, és Feifalik asszonynak hívták, tiszteletteljes térdhajtással üdvözölte úrnőjét, majd Sissi a fodrászszoza közepén álló asztalhoz ült. Ezeket az órákat általában olvasásra, levélírással használta. Néha azonban, mint ma is, egyszerűen gondolataiba merült.

Madame Fanny „munkaruháját” viselte, elegáns, fekete öltözetet, mely alá terebélyes alsószoknyákat vett fel. Mindehhez tartozott még egy vakítóan fehér kötény, melyet divatos fodrok díszítettek, valamint egy pár vékony lenvászon kesztyű. Fanny ügyes ujjaival szétbontotta a súlyos hajzuhatagot, melynek lágy hullámai így egészen a földet söpörték. A fodrásznőnek gondosan fel kellett tekernie az egyes tincseket az alkarjára, hogy szakasról szakaszra kifésülhesse, feltűzhesse vagy befonhassa őket.

Mivel a gesztenyebarna, aranyló fényben játszó császári hajat az utolsó mosáskor bőséges adag francia konyakkal és hat friss tojássárgájával kezelték, illetve öblítették le, csillogása most a tava-szi napfényével vetekedett. A tiszta borostyánkőből készült, ezüstberakásos fésű akadálytalanul siklott tova a selymes hullámokon.

Lassan, megfontoltan, nehogy elszabadult hajszálok szoruljanak a fogak közé.

A császárné kifejezetten ingerülten tudott viselkedni, ha túl sok haját talált az ezüstitálban, melyet Fannynak a művelet végén be kellett mutatnia. Ilyenkor néha még az is megesett, hogy elszaladt a keze, és madame Feifalik az elszenvedett pofonból érzékelhette, hogy a magas rangú hölgy gyerekkorában, a Starnbergi-tónál töltött gondtalan nyarak során megtanulta, hogyan győzheti le a parasztyerekeket.

Fanny pedig gyorsan megtanulta, hogyan előzheti meg a bajt. A gondot okozó hajszálok nagy része a köténye alatt tűnt el, ahol néhány ügyesen odaerősített szalag védte meg őket a lehullástól. A fodrásznő az elmúlt években elegendő időt töltött ahhoz császári úrnője közelében, hogy tudja, nem tanácsos Sissi heves vérmérsékletét próbára tenni.

A dologhoz hozzátartozik az is, hogy Sissi egészen sajátos módon viszonyult a hajához, amióta nem engedte, hogy levágjanak belőle. Feltehetően azért, mert – Fanny ügyességének köszönhetően – frizurája volt egész megjelenésének koronája. Diadém, melynek sem aranyra, sem ezüstre nem volt szüksége ahhoz, hogy általános csodálatot keltsen.

– Köszönöm, Fanny! – bólintott ma a császárné, miután egy utolsó pillantást vetett a tükörbe. – Kitűnő munkát végeztél!

A vad hajzuhatagot Fanny fonatokra és tincsekre tagolva művészi-en feltornyoztta, létrehozva azt az Erzsébet császárné frizurát, melyet kétségbeesetten igyekezett utánozni az összes bécsi hölgy, de egyiknek sem volt elég dús és hosszú hozzá a haja. Az eredmény többé-kevésbé ügyes imitáció lett, mely az eredetinek nyomába sem ért, s mely méretét elsősorban vendéghajnak köszönhette.

TETSZIK? MI IS NAGYON SZERETJÜK.

Szívből ajánljuk,
ha örökre és felszabadult percekre vágysz!

**Már rendelhető!
ÉLVEZD MIHAMARABB!**

**MOST
KEDVEZMÉNNYEL**

lehet a tiéd!

[Megnézem.](#)

NE HAGYD KI!

Rendeld meg most a kiadónál!

Még több jó könyv

megjelenését támogatod velem.

[Imádom a jó könyveket. Kérem máris!](#)

Fanny Feifalik susogó szoknyákkal újra térdet hajtott. Éppen felállni készült, amikor Erzsébet még egyszer megszólította.

– És el ne felejtse, Fanny! A világkiállítási cirkusz kezdete előtt, az elkövetkező két nap során még egyszer meg kell mosnunk a hajamat...

– Természetesen, császári fenség – mormogta a fodrásznő, és megint a földre ereszkedett. – Császári fenség elégedett lesz...

Elégedett? Sissi összeszorította szép száját. Mikor törődött bárki is azzal ebben az életben, hogy ő elégedett-e? Te jó ég, hogy ma milyen furcsa dolgok járnak a fejében!

Bólintott Fannynak, és az öltözőszobába indult. Ezúttal is az a félig láthatatlan kíséret követte, mely éppen soros főudvarmesternőjéből, az udvarhölgyekből és a szobalányokból állt össze. Állandóan emberek vették körül. A zavartalan egyedüllét olyan elérhetetlen luxussá vált szemében, melyet az Osztrák–Magyar Monarchia császárnéja nem engedhet meg magának.

– A lovaglókosztümömet! – parancsolta kurtán, majd levetette csipkés fésülködőköpenyét, mely ez idáig volt rajta.

Mielőtt még a köpeny pehelyként a földre hullott volna, az egyik szolgáló közbelépett. Egy másik ezalatt a selyembevonatú merevítőkből készített fűzöt nyújtotta a császárnénak. Sissi megütközve ingatta a fejét.

– Lovagláshoz azért mégsem – dünnyögte.

Belebújt illatos szalaggal díszített, magas galléros, fehér selyemblúzába, melyet lovaglóruhája alatt viselt. Ha rajta állt volna, soha nem kényszeríti magát fűzőbe, mely a szemében nem volt egyéb divatos kínzóeszköznél, de udvari toalettjeinek némelyike egyszerűen viselhetetlen lett volna nélküle.